

Dokument na rokovanie

B9-0384/2022 }
B9-0391/2022 }
B9-0393/2022 }
B9-0403/2022 }
B9-0404/2022 }
B9-0405/2022 } RC1

13.9.2022

SPOLOČNÝ NÁVRH UZNESENIA

predložený v súlade s článkom 132 ods. 2 a 4 rokovacieho poriadku,

ktorý nahrádza tieto návrhy uznesenia:

B9-0384/2022 (The Left)
B9-0391/2022 (S&D)
B9-0393/2022 (Verts/ALE)
B9-0403/2022 (PPE)
B9-0404/2022 (ECR)
B9-0405/2022 (Renew)

o dôsledkoch sucha, požiarov a ďalších extrémnych poveternostných javov:
zvýšenie úsilia EÚ v boji proti zmene klímy
(2022/2829(RSP))

Herbert Dorfmann, Lídia Pereira

v mene skupiny PPE

Tiemo Wölken, Clara Aguilera

v mene skupiny S&D

Irène Tolleret, María Soraya Rodríguez Ramos

v mene skupiny Renew

RC\1263084SK.docx

PE733.863v01-00 }
PE734.575v01-00 }
PE734.577v01-00 }
PE734.587v01-00 }
PE734.588v01-00 }
PE734.589v01-00 } RC1

Benoît Biteau
v mene skupiny Verts/ALE
Pietro Fiocchi
v mene skupiny ECR
Marisa Matias
v mene skupiny The Left

Uznesenie Európskeho parlamentu o dôsledkoch sucha, požiarov a ďalších extrémnych poveternostných javov: zvýšenie úsilia EÚ v boji proti zmene klímy (2022/2829(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje uznesenie z 28. novembra 2019 o núdzovom stave v oblasti klímy a životného prostredia¹,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. decembra 2019 o Európskej zelenej dohode (COM(2019)0640) a na uznesenie Európskeho parlamentu o tejto dohode z 15. januára 2020²,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (európsky právny predpis v oblasti klímy)³,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 20. mája 2020 s názvom Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030: Prinavrátenie prírody do našich životov (COM(2020)0380) a na uznesenie Parlamentu z 9. júna 2021 o tejto stratégii⁴,
- so zreteľom na Stratégiu „z farmy na stôl“ v záujme spravodlivého, zdravého potravinového systému šetrného k životnému prostrediu (COM(2020)0381) a na svoje uznesenie o tejto stratégii z 20. októbra 2021⁵,
- so zreteľom na Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (UNFCCC), a najmä na jeho Parížsku dohodu z roku 2015, ktorá nadobudla platnosť 4. novembra 2016,
- so zreteľom na globálnu hodnotiacu správu o znižovaní rizika katastrof a osobitnú správu o suchu z roku 2021, ktorú vypracoval Úrad OSN pre znižovanie rizika katastrof,
- so zreteľom na ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja dohodnuté v roku 2015, najmä na cieľ 15,
- so zreteľom na Dohovor OSN o boji proti dezertifikácii (UNCCD),
- so zreteľom na celosvetový prehľad stavu mokradí za rok 2021, ktorú zverejnil Ramsarský dohovor o mokradiach majúcich medzinárodný význam najmä ako biotopy

¹ Ú. v. EÚ C 232, 16.6.2021, s. 28.

² Ú. v. EÚ C 270, 7.7.2021, s. 2.

³ Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1.

⁴ Ú. v. EÚ C 67, 8.2.2022, s. 25.

⁵ Ú. v. EÚ C 184, 5.5.2022, s. 2.

vodného vtáctva,

- so zreteľom na správu Spoločného výskumného centra Komisie s názvom Sucho v Európe – august 2022,
- so zreteľom na oznámenie Komisie zo 16. júla 2021 s názvom Nová stratégia EÚ pre lesy do roku 2030 (COM(2021)0572),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 20. mája 2020 s názvom Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 – Prinavrátanie prírody do našich životov (COM(2020)0380),
- so zreteľom na globálnu hodnotiacu správu Medzivládnej vedecko-politickej platformy pre biodiverzitu a ekosystémové služby z mája 2019 o biodiverzite a ekosystémových službách,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. decembra 2020 o stratégii EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy⁶,
- so zreteľom na oznámenie Komisie zo 17. novembra 2021 s názvom Stratégia EÚ v oblasti pôdy do roku 2030: Využívanie prínosov zdravej pôdy v prospech ľudí, potravín, prírody a klímy (COM(2021)0699) a na uznesenie Európskeho parlamentu z 28. apríla 2021 o ochrane pôdy⁷,
- so zreteľom na Európsku chartu vodných zdrojov,
- so zreteľom na správu Medzivládneho panelu o zmene klímy (IPCC) s názvom Zmena klímy 2022: dôsledky, adaptácia a zraniteľnosť,
- so zreteľom na rezolúciu Valného zhromaždenia OSN č. 64/292 z 28. júla 2010, v ktorej sa uznáva právo ľudí na vodu a sanitáciu,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 8. septembra 2015 k ďalšiemu postupu nadväzujúcemu na európsku iniciatívu občanov Right2Water⁸,
- so zreteľom na správu Európskej environmentálnej agentúry (EEA) č. 17/2020 s názvom Voda a poľnohospodárstvo: smerom k udržateľným riešeniam,
- so zreteľom na správu Svetového inštitútu pre zdroje z 21. januára 2020 s názvom „Achieving Abundance: Understanding the Cost of a Sustainable Water Future“,
- so zreteľom na správu EEA zo 14. októbra 2021 s názvom Vodné zdroje v Európe – konfrontácia nedostatku vody: aktualizované hodnotenie,
- so zreteľom na kontrolu vhodnosti rámcovej smernice o vode z roku 2019, smernice

⁶ Ú. v. EÚ C 445, 29.10.2021, s. 156.

⁷ Ú. v. EÚ C 506, 15.12.2021, s. 38.

⁸ Ú. v. EÚ C 316, 22.9.2017, s. 99.

- o podzemných vodách, smernice o environmentálnych normách kvality a smernice o povodniach, ktorú vykonala Komisia za rok 2019 (SWD(2019)0439),
- so zreteľom na hodnotiace správy a osobitné správy IPCC,
 - so zreteľom na oznámenie Komisie z 24. februára 2021 s názvom Budovanie Európy odolnej proti zmene klímy – nová stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy (COM(2021)0082),
 - so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku⁹ (nariadenie o spoločných ustanoveniach),
 - so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 z 24. júna 2021 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde¹⁰,
 - so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 2012/2002 z 11. novembra 2002, ktorým sa zriaďuje Fond solidarity Európskej únie¹¹, (FSEÚ),
 - so zreteľom na článok 132 ods. 2 a 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže podľa Európskeho strediska pre monitorovanie sucha bolo v auguste 2022 pre 64 % kontinentu vyhlásené varovanie pred suchom (pre 17 % výstraha pred suchom); keďže podľa predbežných údajov je súčasné sucho najhoršie za posledných najmenej 500 rokov; keďže priemerná teplota v Európe za august aj za obdobie jún až august v roku 2022 bola najvyššia v histórii merania¹²; keďže sa predpokladá, že v nadchádzajúcich mesiacoch budú vo veľkej časti Európy pretrvávať suchšie podmienky, než je obvyklé, a keďže vlny horúčav a sucha sa navzájom posilňujú;
- B. keďže podľa IPCC je zrejmé, že v dôsledku klimatickej krízy sú extrémne poveternostné javy, ako sú povodne, búrky a horúčavy, častejšie a intenzívnejšie, čo znamená, že zrážky a búrky sú čoraz silnejšie, vlny horúčav čoraz horúcejšie a suchá čoraz dlhšie a závažnejšie;
- C. keďže klimatická kríza má už teraz dramatické účinky na ekosystémy, ľudskú populáciu a živobytie ľudí; keďže podľa IPCC sa európsky kontinent otepľuje rýchlejšie ako ostatné časti sveta, pričom v roku 2019 sa teplota zvýšila o 2 °C v porovnaní s preindustriálnymi úrovňami, zatiaľ čo celosvetový priemerný nárast teploty je 1,1 °C; keďže tohtoročné rekordné sucho je posledným zo série extrémnych

⁹ Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159.

¹⁰ Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 60.

¹¹ Ú. v. ES L 311, 14.11.2002, s. 3.

¹² Služba monitorovania zmeny klímy programu Copernicus, „[Teplota vzduchu na povrchu v auguste 2022](#)“.

klimatických javov, ktoré sa stávajú novým normálom a ktorých objem a rozsah narastá; keďže kolobeh vody sa v dôsledku zmeny klímy zintenzívňuje, bude dochádzať k častejším a intenzívnejším suchám, búrkam a záplavám;

- D. keďže sú potrebné naliehavé opatrenia na zmiernenie zmeny klímy znížením emisií skleníkových plynov v súlade s najlepšimi dostupnými vedeckými poznatkami a v kombinácii s výrazným zintenzívnením opatrení na adaptáciu a odolnosť vo všetkých odvetviach s cieľom znížiť a kontrolovať krátkodobé, strednodobé a dlhodobé vplyvy na hospodárstvo, životné prostredie a blahobyť a zdravie;
- E. keďže Svetový inštitút pre zdroje zistil, že šesť krajín EÚ (Belgicko, Cyprus, Grécko, Portugalsko, Španielsko a Taliansko) čelí vysokému nedostatku vody, a predpokladá, že do roku 2030 nastane 56 % rozdiel medzi obnoviteľnou celosvetovou dodávkou vody a dopytom po nej¹³; keďže EEA odhaduje, že nedostatok vody už postihuje 20 % európskeho územia a 30 % jeho obyvateľstva, a náklady na sucho v Európe odhaduje na 2 až 9 miliárd EUR ročne¹⁴;
- F. keďže zmena klímy zmenila charakter vetra a počasia v Európe tak, že pretrvávajú systémy vysokého tlaku vzduchu, čo vedie k dlhým obdobiam s malým množstvom zrážok alebo bez nich, v dôsledku čoho sa vegetačné obdobia plodín stávajú suchšími; keďže pôdna vlhkosť prispieva k dopĺňaniu zásob podzemnej vody, k štruktúre pôdy a bioty, k teplote pôdy a nedostatok vody vedie okrem iného k erózii pôdy a nižšej produkcii plodín; keďže v porovnaní s júnom 2022 sú anomálie pôdnej vlhkosti aj naďalej vo väčšine Európy výrazne záporné v dôsledku nedostatku zrážok a vln horúčav, ktoré sa vyskytli v posledných mesiacoch;
- G. keďže prognózy výnosov kukurice na zrno, sóje a slnečnice v EÚ sú najviac ovplyvnené, pričom zníženie sa (v porovnaní s priemerom za posledných päť rokov) odhaduje na -16 %, -15 %, resp. -12 %; keďže pravdepodobne budú vo veľkej miere postihnuté aj ostatné plodiny, najmä krmoviny; keďže závažnosť vplyvu sucha a horúčav na poľnohospodársku výrobu sa za posledných 50 rokov približne strojnásobila¹⁵; keďže tieto nižšie úrovne výroby sú obzvlášť znepokojujúce vzhľadom na dôsledky prebiehajúceho konfliktu na Ukrajine na trh s potravinami a krmivami;
- H. keďže neudržateľné poľnohospodárske postupy, odlesňovanie a intenzívna urbanizácia zvyšujú riziko výskytu prírodných katastrof, ako aj ich závažnosť;
- I. keďže podľa najnovšieho Svetového atlasu dezertifikácie je viac ako 75 % rozlohy Zeme už znehodnotenej a je možné, že do roku 2050 sa znehodnotí viac ako 90 %; keďže na úrovni EÚ postihuje dezertifikácia 8 % územia, najmä v južnej, východnej a strednej Európe, a to na ploche 14 miliónov hektárov; keďže 13 členských štátov

¹³ Svetový inštitút pre zdroje, „Achieving abundance: understanding the cost of a sustainable water future“, 21. januára 2020.

¹⁴ Európska environmentálna agentúra Vodné zdroje v Európe – konfrontácia nedostatku vody: aktualizované hodnotenie, 14. októbra 2021.

¹⁵ Mekonen, Zelalem A. a kol., Wildfire exacerbates high-latitude soil carbon losses from climate warming, *Environment Research Letters*, zv. 17, č. 9, september 2022.

vyhlásilo, že je postihnutých dezertifikáciou podľa UNCCD; keďže dezertifikácia je okrem iného spôsobená eróziou pôdy, nadmerným spásaním a úbytkom vegetačnej pokrývky, najmä stromov, salinizáciou, úbytkom organických látok v pôde a bioty a znižovaním biodiverzity; keďže v roku 2015 sa EÚ a členské štáty zaviazali dosiahnuť do roku 2030 neutralitu degradácie pôdy v EÚ;

- J. keďže v článku 4 ods. 2 rámcovej smernice o vode¹⁶ sa uvádza, že „členské štáty budú chrániť, zlepšovať a obnovovať všetky útvary podzemných vôd, zabezpečia rovnováhu medzi odberom a dopĺňaním podzemných vôd s cieľom dosiahnutia dobrého stavu podzemných vôd najneskôr do 15 rokov od dátumu nadobudnutia platnosti tejto smernice“; keďže o 22 rokov neskôr len 40 % monitorovaných jazier, ústí, riek a pobrežných vôd spĺňa podmienky „dobrého“ alebo „veľmi dobrého“ ekologického stavu, ktoré sa vyžadujú v smernici; keďže kontrola spôsobilosti podľa uvedenej smernice ukázala, že na takmer 50 % vodných útvarov sa vzťahuje výnimka, čo je neuspokojivé; keďže v minulosti sa uplatňovali zlé postupy a opatrenia v oblasti riadenia, čo malo ničivý vplyv na zadržiavanie vody v pôde, ako napríklad: vyrovnávanie riek a/alebo betónovanie korýt riek, zintenzívnenie využívania pôdy a vysušovanie rybníkov a mokradí;
- K. keďže voda je základnou zložkou potravinového cyklu; keďže na dosiahnutie spravodlivého, zdravého, a udržateľného potravinového systému šetrného k životnému prostrediu je nevyhnutná dobrá kvalita podzemných a povrchových vôd, ako aj ich dostupnosť v dostatočnom množstve, ako sa uvádza v stratégii Z farmy na stôl; keďže dostatočné množstvo čistej vody je nevyhnutné pre realizáciu a dosiahnutie skutočného obehového hospodárstva v EÚ; keďže v nariadení o strategických plánoch spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP)¹⁷ sa stanovuje cieľ „podporovať udržateľný rozvoj a efektívny manažment prírodných zdrojov, ako sú voda, pôda a vzduch, a to aj znížením závislosti od chemikálií“;
- L. keďže poľnohospodárstvo závisí od dostupnosti vody; keďže zavlažovanie pomáha chrániť poľnohospodárov pred premenlivosťou klímy a zvyšuje výnosy, ale zároveň predstavuje značný tlak na vodné zdroje; keďže v roku 2016 bolo zavlažovaných len 6 %¹⁸ poľnohospodárskej pôdy EÚ, čo však predstavovalo 24 % všetkých odberov vody v EÚ; keďže podľa osobitnej správy Európskeho dvora audítorov o udržateľnom využívaní vody v poľnohospodárstve nebolo vykonávanie SPP dôsledne zosúladené s vodnou politikou EÚ a nezlepšenie tohto stavu by mohlo viesť k zvýšenému tlaku na

¹⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1).

¹⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a (EÚ) č. 1307/2013 (Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 1).

¹⁸ Európsky dvor audítorov, „Osobitná správa č. 20/2021: Udržateľné využívanie vody v poľnohospodárstve: je pravdepodobnejšie, že finančnými prostriedkami z SPP sa bude podporovať väčšie než efektívnejšie využívanie vody“, 2021.

vodné zdroje;

- M. keďže nová SPP, ktorá nadobudne platnosť v roku 2023, obmedzuje investície do zväčšovania zavlažovaných plôch v oblastiach, kde je stav vodných útvarov „horší ako dobrý“;
- N. keďže odber vody z otvorených a podzemných vôd na pitie, pre priemysel a poľnohospodárstvo, ktorý je ešte znásobený extrémne vysokými teplotami a nedostatkom zrážok, znamená zvýšenú koncentráciu znečisťujúcich látok a živín, a tým aj výskyt toxických rias a patogénov, ako sa to stalo v európskych riečnych systémoch, ústiach riek a vodných nádržiach, čo vedie k masovému úhynu sladkovodných živočíchov a rýb, kolapsu rybolovu a zániku zdrojov obživy; keďže vysoké teploty vody tiež znižujú obsah kyslíka, čo má závažný vplyv na ryby; keďže znížený prietok vody v rieke spojený s bagrovaním uvoľňuje koncentrované toxíny, ktoré sa nahromadili v sedimentoch, čo má veľký vplyv na vodné organizmy a rybolov v spodných tokoch;
- O. keďže 60 % povodí riek sa nachádza v nadnárodných regiónoch, zásadný význam má účinná cezhraničná spolupráca; keďže 20 európskych krajín má viac ako 10 % svojich vodných zdrojov závislých od iných krajín, pričom v prípade piatich krajín pochádza viac ako 75 % zdrojov vody zo zahraničia prostredníctvom riek¹⁹; keďže nedodržovanie smernice o čistení komunálnych odpadových vôd²⁰ v pohraničných regiónoch spôsobuje zhoršenie stavu cezhraničných vodných útvarov, čo znemožňuje dosiahnutie cieľov rámcovej smernice o vode v prijímajúcom členskom štáte; keďže hoci sa v rámcovej smernici o vode spomínajú „príslušné ekoregióny“, v praxi je spolupráca v oblasti vody slabá; keďže sa očakáva, že v dôsledku nedostatku zdrojov sa hydropolitická zložitosť spoločných povodí zvýši;
- P. keďže obnoviteľné zdroje vody na obyvateľa sa v EÚ za posledných 60 rokov znížili o 17 %; keďže viaceré krajiny EÚ museli v posledných mesiacoch v dôsledku sucha obmedziť prísun pitnej vody, pričom napríklad niektoré komunity museli dovážať pitnú vodu v cisternách; keďže úniky vody predstavujú 24 % celkovej spotreby vody v Únii;
- Q. keďže 20 až 40 % vody, ktorá je v Európe k dispozícii, sa premrhá, okrem iného v dôsledku únikov vody v rozvodnom systéme, nedostatočnej inštalácie technológií na úsporu vody, nadmerného a zbytočného zavlažovania a kvapkajúcich kohútikov;
- R. keďže ročné prietoky riek v južnej a juhovýchodnej Európe klesajú a v severnej a severovýchodnej Európe stúpajú; keďže výroba vodnej energie a chladiace systémy elektrární sú vážne postihnuté; keďže projekt AMBER (Adaptive Management of Barriers in European Rivers) preukázal, že európske rieky blokuje viac ako 1 milión prekážok, pričom viac ako 85 % menších hrádzí je v zlom stave alebo sú nefunkčné;

¹⁹ Baranyai, G., „[Transboundary water governance in the European Union: the \(unresolved\) allocation question](#)“, Úradný vestník Svetovej rady pre vodu, zväzok 21, č. 3, 2019.

²⁰ Smernica Rady 91/271/EHS z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd (Ú. v. ES L 135, 30.5.1991, s. 40).

keďže všetky prekážky majú vplyv na zdravie rieky a kolobeh vody, menia prirodzený tok rieky a blokujú migračné trasy rýb;

- S. keďže znížené hladiny a objemy vody majú vážny vplyv na odvetvia energetiky založené na fosílnych, jadrových a vodných zdrojoch a na chladiace systémy; keďže suchá tohto leta ešte viac prehĺbili vážny výpadok na trhu s energiou, ktorému Európa čelí; keďže následné vplyvy môžu mať ďalší vplyv na vodné ekosystémy, ktoré sú už teraz postihnuté vlnami horúčav;
- T. keďže mnohé turistické aktivity sú závislé od riek; keďže nedostatok vody v súčasnosti postihuje 17 % územia EÚ, pričom situácia je znepokojujúcejšia v oblasti Stredozemného mora, kde približne 50 % obyvateľstva čelila neustálemu nedostatku vody počas letných mesiacov a mnohé turistické lokality museli kvôli suchu pozastaviť svoju činnosť;
- U. keďže nedostatok zrážok a masívne odbery vody na zavlažovanie majú vplyv na riečnu dopravu a spôsobujú ťažkosti so zásobovaním ťažkými materiálmi, najmä v údolí rieky Rýn, čo má negatívny vplyv na mnohé odvetvia činnosti; keďže hlavné európske vodné toky, najmä Rýn, Dunaj a Pád, zaznamenali kriticky nízke hladiny, čo malo vplyv na poľnohospodárstvo, pitnú vodu, ekosystémy a obchod;
- V. keďže lesy sú čoraz zraniteľnejšie voči vplyvom zmeny klímy, najmä rastúcemu výskytu lesných požiarov; keďže roky sucha a degradácie vytvorili ideálne podmienky na šírenie lesných požiarov; keďže Európa zažíva lesné požiare dramatických rozmerov;
- W. keďže za 10 rokov (od roku 2011 do roku 2021) vyhorelo viac ako päť miliónov hektárov lesov, najmä v dôsledku sucha; keďže len v období od 4. júna do 3. septembra 2022 spôsobili lesné požiare celkovú spálenú plochu 500 000 hektárov²¹, pričom kapacita EÚ na boj s lesnými požiarimi dosiahla svoje hranice; keďže prírodné požiare na celom území Únie zničili cenné lokality, ako sú prírodné parky a geoparky UNESCO, čo malo za následok stratu biodiverzity, plodín a pasienkov;
- X. keďže suchá a horúčavy súvisiace so zmenou klímy sťažujú boj s požiarimi, pretože tieto podmienky uľahčujú rýchle šírenie požiarov a zvyšujú ich závažnosť; keďže zmena klímy zvýši frekvenciu lesných požiarov a ich ničivý potenciál a sezóna prírodných požiarov v Európe sa pravdepodobne začne skôr a skončí neskôr; keďže tieto bezprecedentné zmeny by sa mali zohľadniť v postupoch zvládania požiarov v členských štátoch;
- Y. keďže stabilné, zmiešané, rôznoveké a viacdruhovú lesy s biodiverzitou so súvislým porastom prinášajú mnohé vedľajšie výhody, najmä zmierňovanie následkov sucha a horúčav; keďže agrolesnícke systémy a stromy začlenené do agroekosystémov takisto prinášajú mnohé výhody vrátane produktivity a odolnosti;

²¹ Služba monitorovania atmosféry programu Copernicus, „[Europe's summer wildfire emissions highest in 15 years](#)“, 6. septembra 2022.

- Z. keďže vlny horúčav a suchá majú nepriaznivý vplyv na príjmy poľnohospodárov, čo môže viesť k opúšťaniu poľnohospodárskych podnikov; keďže okrem toho môže opúšťanie poľnohospodárskych podnikov vytvoriť podmienky prispievajúce k vzniku prírodných požiarov;
- AA. keďže OSN odhaduje, že od roku 1970 zaniklo na celom svete 35 % mokradí, a to trikrát rýchlejšie ako v prípade lesov, napriek tomu, že poskytujú mnohé výhody; keďže pobrežné mokrade, ako sú mangrovové porasty, zachytávajú uhlík až 55-krát rýchlejšie ako tropické dažďové pralesy; keďže rašeliniská, ktoré pokrývajú len 3 % zemského povrchu, dokážu zachytiť 30 % všetkého uhlíka v pôde len vtedy, keď sú mokré, pričom absorbovaním prebytočnej vody dokážu zabrániť záplavám a suchu; keďže podľa Komisie sa v EÚ stratili približne dve tretiny mokradí, ktoré existovali pred 100 rokmi;
- AB. keďže Valné zhromaždenie OSN uznalo 28. júla 2010 právo na vodu a sanitáciu za ľudské právo; keďže čistá pitná voda je základom všetkých ľudských práv; keďže v roku 2013 podpísalo 1 884 790 občanov európsku iniciatívu občanov s názvom Right2Water o práve na vodu a sanitáciu; keďže v súčasnosti 1 milión občanov EÚ nemá prístup k vode a 8 miliónov nemá prístup k sanitácii;
- AC. keďže sucho zhoršuje životné podmienky ľudí z dôvodu horúčav a nedostatku vody; keďže najodkázanejšie osoby sú neúmerne postihnuté; keďže v európskych krajinách, ktoré sú najviac postihnuté suchom, dochádza k nadmernej úmrtnosti; keďže sucho poškodzuje najohrozenejšie budovy a zhoršuje tak kvalitu života obyvateľov;
- AD. keďže sucho a ďalšie účinky zmeny klímy majú vplyv na duševné zdravie a posilňujú úzkosť, najmä u mladých ľudí;
- AE. keďže rozpočet Fondu solidarity EÚ (FSEÚ) nepostačuje na primeranú reakciu na veľké prírodné katastrofy a na vyjadrenie európskej solidarity s regiónmi postihnutými katastrofami;
- AF. keďže sucho môže mať kaskádové účinky, pričom straty spôsobené suchom v EÚ sa odhadujú na 9 miliárd EUR ročne; keďže z analýzy Spoločného výskumného centra vyplýva, že vplyv sucha na európske hospodárstvo by mohol do roku 2100 dosiahnuť viac ako 65 miliárd EUR ročne²²; keďže ak globálne teploty prekročia teplotné ciele Parížskej dohody, očakáva sa, že suchá sa budú vyskytovať dvakrát častejšie a absolútne ročné straty spôsobené suchom v Európe by sa zvýšili na 40 miliárd EUR ročne²³; keďže náklady na nečinnosť sú oveľa vyššie ako náklady na investície do ambiciózných opatrení v oblasti klímy v súčasnosti²⁴;
- AG. keďže klimatická kríza prehľbuje existujúce nerovnosti; keďže domácnosti s nízkymi

²² Správy Spoločného výskumného centra, „[Global warming could more than double costs caused by drought in Europe, study finds](#)“, 10. mája 2021.

²³ Zistenia Spoločného výskumného centra [týkajúce sa prognózy hospodárskych vplyvov zmeny klímy v sektoroch EÚ na základe analýzy zdola nahor](#).

²⁴ Oznámenie Komisie zo 17. septembra 2020 s názvom Ambicióznejšie klimatické ciele pre Európu na rok 2030: Investícia do klimaticky neutrálnej budúcnosti v prospech našich občanov (COM(2020)0562).

príjmami a zraniteľné osoby sú obzvlášť postihnuté klimatickou krízou a potrebujú osobitnú podporu, aby sa mohli prispôbiť meniacej sa klíme; keďže je potrebné chrániť pracovníkov pred nepriaznivými dôsledkami klimatickej krízy na pracovisku;

1. vyjadruje hlbokú sústrasť a solidaritu s rodinami obetí nedávnych extrémnych výkyvov počasia a s obyvateľmi zničených oblastí a vyjadruje úctu obetavosti hasičov a záchranárov na plný úväzok, dobrovoľných hasičov a záchranárov, národných, regionálnych a miestnych orgánov zapojených do záchranných prác, ako aj občanov, ktorí sa snažili zachrániť ľudí a zabrániť šíreniu požiarov, pričom často riskovali vlastné životy;
2. domnieva sa, že tieto extrémne poveternostné podmienky sú znakom potreby ambicióznejších opatrení na zmiernenie zmeny klímy a adaptáciu na ňu; domnieva sa, že EÚ by mala v tomto procese zohrávať vedúcu úlohu a posilniť svoje úsilie vo všetkých sektoroch; pripomína, že v súlade s európskym právnym predpisom v oblasti klímy a Parížskou dohodou, ako aj s najlepšimi dostupnými vedeckými poznatkami by EÚ mala zintenzívniť svoje opatrenia v oblasti klímy, a to tak v oblasti zmiernenia s cieľom udržať globálne otepľovanie do 1,5 °C v porovnaní s predindustriálnymi úrovňami, ako aj v oblasti adaptácie s cieľom podporiť odolnosť; žiada EÚ, aby do 27. zasadnutia Konferencie zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (COP27) aktualizovala svoje vnútroštátne stanovené príspevky v rámci Parížskej dohody a zvýšila svoj cieľ znížiť emisie skleníkových plynov, a to v súlade s najlepšie dostupnými vedeckými poznatkami; vyzýva na čo najvyššie ambície v súvislosti s balíkom Fit for 55;
3. vyjadruje znepokojenie nad zisteniami správy Programu OSN pre životné prostredie z roku 2021 o medzere v oblasti emisií, najmä nad skutočnosťou, že napriek ambicióznejším klimatickým záväzkom prijatým v minulom roku predpokladané emisie vedú svet k nárastu teploty o 2,7 °C, ak sa tieto národné záväzky plne zrealizujú, čo by malo závažné dôsledky na celom svete; naliehavo preto vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa aj naďalej pevne zaviazali k Zelenej dohode EÚ a aby zintenzívnili opatrenia na zmiernenie zmeny klímy, adaptáciu na ňu a odolnosť voči nej, pričom by mali venovať osobitnú pozornosť extrémnym poveternostným javom;
4. očakáva, že návrh Komisie týkajúci sa právneho predpisu EÚ o obnove prírody²⁵ bude príležitosťou na zlepšenie synergií medzi zmiernením zmeny klímy, adaptáciou na ňu, predchádzaním katastrofám a obnovou prírody; očakáva, že poskytne rámec pre obnovu ekosystémov odolných voči suchu vrátane obnovy rôznovekých a viacdruhových lesov s biodiverzitou so súvislým porastom, mokradí, prirodzeného vegetačného pokryvu, dynamiky záplavových oblastí, prirodzenej infiltrácie v celej krajine, ako aj zlepšenie odolnosti povodí;
5. podporuje zámer Komisie prispieť k celkovému ochladzovaciemu účinku vytvorením platformy EÚ pre rozvoj zelených oblastí v mestách; vyzýva Komisiu, aby stanovila

²⁵ Oznámenie Komisie z 22. júna 2022 o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o obnove prírody (COM(2022)0304).

ambiciózne a konkrétne záväzné ciele v oblasti mestskej biodiverzity, riešení blízkych prírody, ekosystémových prístupov a zelenej infraštruktúry, ktoré budú prínosné pre ľudí aj voľne žijúce živočíchy a prispejú k celkovým cieľom v oblasti biodiverzity; zdôrazňuje, že je potrebné zahrnúť opatrenia, ako je minimálny podiel zelených striech na nových budovách, podpora mestského poľnohospodárstva vrátane prípadného využívania produktívnych stromov, nepoužívanie chemických pesticídov, zníženie používania hnojív v mestských zelených oblastiach EÚ a zvýšenie počtu zelených plôch podľa počtu obyvateľov;

6. vyzýva členské štáty, aby stanovili priority a určili krátkodobé, strednodobé a dlhodobé opatrenia na obnovu ekosystémov poškodených v dôsledku extrémnych výkyvov počasia; ďalej žiada, aby sa v usmerneniach EÚ pre plány obnovy po núdzových situáciách určili prioritné oblasti pre fázy obnovy, zotavenia a rekonštrukcie po katastrofách spôsobených povodňami, lesnými požiarimi, horúčavami alebo suchom vrátane odporúčaní na zvýšenie odolnosti a oživenie zdrojov obživy, hospodárstva a postihnutého životného prostredia;
7. žiada Komisiu, aby poskytla usmernenie, ktoré môžu zainteresované strany využiť na posilnenie odolnosti ľudí aj ekosystémov voči suchu; zdôrazňuje, že v oblasti výskumu a monitorovania je potrebná koordinovaná činnosť na európskej úrovni, a to medzi už existujúcimi subjektmi, ako je Európske stredisko pre monitorovanie sucha, EEA, služba riadenia mimoriadnych situácií programu Copernicus a ďalšie príslušné zainteresované strany; zdôrazňuje, že v oblasti financovania by sa mala určiť vhodná finančná podpora v kontexte SPP, národných plánov obnovy a odolnosti a iných regionálnych fondov;
8. uznáva osobitnú zraniteľnosť stredomorských krajín a význam nasadenia osobitných mechanizmov a zdrojov na riešenie rizík a účinkov týchto extrémnych javov na týchto územiach; zdôrazňuje, že sucha a iné klimatické krízové javy nemajú vplyv len na životné prostredie, ale aj sociálne, kultúrne, hospodárske a politické dôsledky, čím sa zvyšuje riziko prehĺbovania sociálnych nerovností;
9. zdôrazňuje negatívny vplyv prírodných katastrof na hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť v EÚ, čo bráni vykonávaniu politiky súdržnosti Únie; v tejto súvislosti pripomína, že do energetickej transformácie, dekarbonizácie a obnoviteľných zdrojov energie sa zo zdrojov politiky súdržnosti do roku 2030 preinvestuje viac ako 100 miliárd EUR; uznáva osobitnú zraniteľnosť území uvedených v článku 174 ZFEÚ, najmä ostrovov a horských regiónov, a v článku 349 ZFEÚ;
10. opätovne vyjadruje podporu adaptačnej stratégie EÚ; vyjadruje však poľutovanie nad tým, že v adaptačnej stratégii nie sú stanovené konkrétne, merateľné a časovo ohraničené ciele pre EÚ a jej členské štáty, aby sa stali odolnými voči zmene klímy, a pripomína výzvu Parlamentu na stanovenie záväzných a merateľných cieľov; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby navrhla komplexný, ambiciózne a právne záväzný európsky rámec na adaptáciu na zmenu klímy vrátane vhodných legislatívnych nástrojov s osobitným dôrazom na najzraniteľnejšie regióny;

11. vyzýva Komisiu, aby urýchlene vypracovala komplexné hodnotenie klimatických rizík v celej EÚ, pričom by venovala osobitnú pozornosť rizikám sucha, lesných požiarov, zdravotným hrozbám, zraniteľnosti ekosystémov a vplyvu na kritickú infraštruktúru a sieťové ohniská s cieľom usmerniť a uprednostniť krátkodobé, strednodobé a dlhodobé úsilie v oblasti adaptácie a odolnosti; vyzýva najmä na dokončenie záťažového testu odolnosti EÚ voči zmene klímy pre kľúčovú infraštruktúru do leta 2023;
12. poukazuje na to, ako klimatická kríza prehĺbuje existujúce nerovnosti; zdôrazňuje, že domácnosti s nízkymi príjmami a zraniteľné osoby sú obzvlášť postihnuté klimatickou krízou a potrebujú osobitnú podporu, aby sa mohli prispôbiť meniacej sa klíme; víta sociálne politiky vo všetkých členských štátoch, ktoré chránia pracovníkov pred nepriaznivými dôsledkami klimatickej krízy na pracovisku, a nabáda členské štáty, aby začlenili prispôbovanie sa zmene klímy do svojich pracovných a sociálnych politík;

Civilná ochrana a reakcia na núdzové situácie

13. zdôrazňuje význam ďalšieho rozvoja a plného využívania mechanizmu EÚ v oblasti civilnej ochrany v súvislosti s lesnými požiarmi a inými prírodnými katastrofami; vyzýva Komisiu, aby zhromažďovala a šírila medzi členskými štátmi poznatky o tom, ako prispôbiť lesy súčasnej a očakávanej zmene klímy v súlade s novou adaptačnou stratégiou EÚ; vyzýva Komisiu, aby na základe zlepšených produktov programu Copernicus a iných údajov diaľkového prieskumu vypracovala posúdenia a mapy rizika lesných požiarov s cieľom podporiť preventívne opatrenia; zdôrazňuje význam posilnenia mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany s cieľom zabezpečiť primerané kapacity na boj proti lesným požiarom v EÚ;
14. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby urýchlili vytvorenie novej stálej flotily rescEU, a naliehavo ich žiada, aby na tento účel zabezpečili dostatočné finančné prostriedky a čo najskôr rozšírili existujúcu sezónnu európsku bezpečnostnú sieť;
15. so znepokojením berie na vedomie obmedzenia súčasného rámca reakcie na katastrofy na úrovni EÚ, ktorý je založený na dobrovoľnej rezerve vopred vyčlenených zdrojov členských štátov na reakciu; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby preskúmali možnosť rozšírenia kapacít a právomocí EÚ v oblasti reakcie na katastrofy vzhľadom na čoraz častejšie a závažnejšie klimatické katastrofy, najmä prostredníctvom vytvorenia stálych jednotiek civilnej ochrany EÚ;
16. žiada rozšírenie súčasnej dobrovoľnej hasičskej rezervy v rámci rescEU a vyzýva všetky členské štáty, aby zväžili zaradenie časti svojich národných hasičských jednotiek do európskej rezervy; žiada Komisiu, aby predložila akčný plán na zvýšenie schopnosti EÚ reagovať;
17. podporuje modernizáciu prostriedkov civilnej ochrany prostredníctvom nových spoločných verejných obstarávaní, aby sa vybavenie a pozemné a vzdušné prostriedky lepšie prispôbili geografickým podmienkam rôznych území EÚ;
18. vyzýva na posilnenie sezónneho predbežného rozmiestnenia hasičov v ohniskách

prírodných požiarov na základe úspechu pilotného programu, ktorý sa toto leto uskutočnil v Grécku;

19. vyzýva členské štáty, aby zvýšili investície do výskumu a inovácií a podporili vytvorenie európskeho centra excelentnosti v oblasti civilnej ochrany, najmä na podporu odbornej prípravy pracovníkov v oblasti boja proti požiarom a krízového riadenia a na podporu výmeny najlepších postupov;
20. pripomína, že Fond solidarity EÚ bol niekoľkokrát zmenený s cieľom rozšíriť jeho rozsah pôsobnosti a že rozpočtový riadok pre FSEÚ na rok 2022 už bol plne mobilizovaný v dôsledku nárastu prírodných katastrof; vyzýva na výrazné zvýšenie rozpočtu FSEÚ, ktoré pomôže regiónom predvídať a zmierniť dôsledky zmeny klímy a rozšíri rozsah pôsobnosti FSEÚ tak, aby z neho bolo možné podporovať aj obnovu alebo novú výstavbu verejnej a súkromnej infraštruktúry odolnejšej voči zmene klímy; zdôrazňuje, že závažnosť niektorých prírodných katastrof je v niektorých prípadoch aj dôsledkom faktorov spôsobených človekom vrátane neobozretného územného plánovania, ktoré vedie k výstavbe obydľí a infraštruktúry v riečnych záplavových oblastiach alebo na územiach ohrozených zosuvmi pôdy; v tejto súvislosti pripomína, že úhrady z FSEÚ by mali podporovať väčšiu odolnosť a udržateľnosť financovaním ekosystémových riešení (napr. opätovné zalesňovanie, obnova biotopov, rekonštrukcia odolná voči zemetraseniu);
21. pripomína, že je nevyhnutné smerovať pomoc a finančné prostriedky čo najrýchlejšie, najjednoduchšie a najflexibilnejšie do postihnutých regiónov, a zdôrazňuje, že súčinnosť medzi FSEÚ a mechanizmom EÚ v oblasti civilnej ochrany, časťou Európskeho fondu regionálneho rozvoja venovanou adaptácii na zmenu klímy a programami územnej spolupráce je nevyhnutná pre vytvorenie komplexného systému reakcie a odolnosti;
22. vyzýva Komisiu, aby podporovala účasť občianskej spoločnosti na prevencii a riešení následkov sucha a zmeny klímy; vyzýva Komisiu, aby navrhla európsku iniciatívu v oblasti občianskej angažovanosti a podporovala dobrovoľné iniciatívy v oblasti reakcie na katastrofy;

Pol'nohospodárstvo

23. vyzýva Komisiu, aby v plnej miere posúdila vplyv pretrvávajúceho sucha na produkciu potravín v EÚ v tomto roku a na zásobovanie obyvateľstva potravinami počas nadechádzajúcej zimy; okrem toho vyzýva Komisiu a Radu, aby zvažili, aké nápravné opatrenia možno prijať a akú podporu možno poskytnúť, aby sa zabezpečilo, že prvovýrobcovia potravín, ktorí utrpeli straty vo výrobe v dôsledku škôd spôsobených horúčavami a suchom, budú môcť bezodkladne obnoviť nové výrobné cykly na zabezpečenie základných potravín;
24. zdôrazňuje, že je dôležité prekročiť rámec krátkodobých opatrení a zmierniť súčasnú krízu; zdôrazňuje, že EÚ musí pokračovať v transformácii svojich potravinových systémov, aby boli dlhodobo odolnejšie;

RC\1263084SK.docx

14/21

PE733.863v01-00 }
PE734.575v01-00 }
PE734.577v01-00 }
PE734.587v01-00 }
PE734.588v01-00 }
PE734.589v01-00 } RC1

25. vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby investovali do výskumu a inovácií s cieľom uľahčiť zavádzanie odrôd a postupov, ktoré sú odolnejšie voči suchu a zmene klímy;
26. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila vykonávanie národných strategických plánov SPP s cieľom zvýšiť efektívnosť využívania vody v poľnohospodárstve, aby sa znížila spotreba vody a podporila väčšia odolnosť voči suchu a aby sa zároveň celkovo znížilo hydromorfologické zaťaženie, pričom by sa mali zohľadniť zistenia osobitnej správy Dvora audítora o udržateľnom využívaní vody v poľnohospodárstve; víta zavedenie nových ekologických režimov, ktoré by mali uľahčiť prechod na odolnejšie a ekologickejšie poľnohospodárstvo;
27. vyzýva EÚ a členské štáty, aby zvýšili podiel podpory poľnohospodárstva určenej na prevenciu a riadenie rizík v poľnohospodárstve a zvažili rozšírenie verejných systémov poistenia rizík dôsledkov zmeny klímy; vyzýva Komisiu, aby podporovala výmenu osvedčených postupov v tejto oblasti a v oblasti ďalších zmiernujúcich opatrení;
28. ďalej vyzýva Komisiu, aby identifikovala finančné zdroje na pomoc poľnohospodárskym podnikom, na kompenzáciu strát v dôsledku škôd spôsobených suchom alebo inými javmi vyplývajúcimi z núdzových situácií v oblasti klímy, aby stimulovala zvyšovanie odolnosti voči zmene klímy a udržateľnosti a zabezpečila, aby táto kríza nevedla k definitívnemu ukončeniu činnosti poľnohospodárskych podnikov;
29. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby za prioritu považovali vytvorenie rezervných zásob strategických krmív a potravín ako jeden zo spôsobov zmiernovania najškodlivejších vplyvov sucha, ako sú napríklad veľké medziročné rozdiely vo výnosoch, a vyzýva Komisiu, aby túto otázku riešila na medzinárodnej úrovni tým, že bude vzhľadom na vplyv zmeny klímy na poľnohospodárstvo a dodávky potravín vytvárať možnosti skladovania potravín, čo by bol jeden zo stabilizačných nástrojov;
30. zdôrazňuje potrebu účinnejších a cielenejších zavlažovacích systémov v poľnohospodárstve, ako aj kapacity zásobníkov vody a celkového nového nastavenia potrieb v oblasti zavlažovania, aby sa dosiahlo udržateľné využívanie vodných zdrojov; pripomína, že investície do zavlažovacích kapacít a kapacít zásobníkov vody sa podporujú len vtedy, ak vedú k úsporám vody; zdôrazňuje, že by sa mali uprednostniť investície do obnovy ekosystémov a výrobných metód prechádzajúcich na agroekológiu;
31. berie na vedomie rozhodnutie prijaté v rámci novej reformy SPP týkajúce sa investícií do zavlažovania v oblastiach, kde je stav vodných útvarov „menej ako dobrý“; vyzýva členské štáty, aby podporovali investície do týchto oblastí, ktoré vedú k úsporám vody spôsobom, ktorý rieši štrukturálny nedostatok vody a znižuje vplyv na vody;
32. naliehavo vyzýva členské štáty a Komisiu, aby podporovali zavádzanie zavlažovacích systémov, ktoré nevyužívajú povrchovú alebo podzemnú vodu, ako je napríklad skladovanie dažďovej vody a recyklácia odpadovej vody, v kombinácii s úsilím o zníženie celkovej spotreby vody; žiada Komisiu, aby čo najskôr objasnila výklad nových ustanovení EÚ o investíciách do zavlažovania v rámci SPP s cieľom odstrániť

akékoľvek nejasnosti; žiada Komisiu, aby zlepšila existujúce usmernenia pre členské štáty týkajúce sa investícií do zavlažovania v rámci nových strategických plánov SPP;

33. zdôrazňuje pozitívnu úlohu, ktorú agroekológia, agrolesníctvo a systémy ekologickej výroby zohrávajú pri ochrane objemu a kvality vody tým, že zvyšujú efektívnosť využívania zdrojov a cirkuláciu, zlepšujú odolnosť na úrovni poľnohospodárskych podnikov znižovaním vstupov a diverzifikáciou výroby, a tým rozkladajú riziko, čo je obzvlášť dôležité na zabránenie úplnému výpadku úrody; pripomína, že pre poľnohospodárov je užitočná výsadba živých plotov a stromov, zabezpečenie pokryvu pôdy, zabránenie nadmernému spásaniu, zamedzenie zhutňovaniu pôdy a zvyšovanie obsahu organickej hmoty a humusu v pôde;
34. zdôrazňuje, že vzhľadom na extrémne klimatické javy posledných mesiacov je potrebné urýchlene realizovať stratégiu Z farmy na stôl a stratégiu v oblasti biodiverzity, aby sa naplnili ambície v oblasti ekologickejšieho a udržateľnejšieho poľnohospodárstva, pričom sa zohľadnia rozdielne klimatické vplyvy rôznych druhov poľnohospodárskej produkcie; naliehavo preto vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa aj naďalej pevne zaviazali k Zelenej dohode EÚ a aby zintenzívnili opatrenia na zmiernenie zmeny klímy, adaptáciu na ňu a odolnosť voči nej, pričom by mali venovať osobitnú pozornosť extrémnym poveternostným javom;
35. zdôrazňuje význam zdravia pôdy pre zadržiavanie a filtráciu vody; vyzýva Komisiu, aby sa zadržiavanie vody a filtračná schopnosť, ako aj vlhkosť pôdy stali kľúčovým pilierom návrhu právnych predpisov EÚ v oblasti zdravia pôdy, ktorý bude uverejnený v roku 2023; zdôrazňuje, že rašeliniská majú obrovský potenciál ako úložiská uhlíka a zohrávajú významnú úlohu pri filtrovaní vody a zmiernení následkov povodní, sucha a prírodných požiarov;
36. požaduje cieľ na úrovni EÚ týkajúci sa neutrality degradácie pôdy v EÚ do roku 2030, aby sa v EÚ zabezpečilo plnenie zodpovedajúceho cieľa v rámci cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja, keďže EÚ v súčasnosti nie je na dobrej ceste k splneniu cieľa udržateľného rozvoja, ako sa zdôrazňuje v osobitnej správe Európskeho dvora audítorov o dezertifikácii z roku 2018;
37. zdôrazňuje zodpovednosť poľnohospodárov za udržiavanie pôdy a vodných zdrojov v dobrom stave, ako aj potrebu rozšíriť uhlíkové poľnohospodárske postupy; vyzýva preto členské štáty a Komisiu, aby tieto postupy podporovali prostredníctvom nových ekologických schém a rozvojom uhlíkového poľnohospodárstva, ktorý bude musieť zahŕňať aj iné environmentálne prvky, ako napríklad hospodárenie s vodami, aby sa zvýšili stimuly pre výrobcov; víta zámer Komisie predložiť návrh o certifikácii udržateľných uhlíkových cyklov;
38. zdôrazňuje potrebu urýchlene znížiť kontamináciu podzemných a povrchových vôd, najmä dusičnanmi a pesticídmi;
39. vyzýva, aby všetky iniciatívy a opatrenia týkajúce sa prevencie a zmiernenia sucha, povodní a vln horúčav a ich dôsledkov plne zohľadňovali prírodné prostredie, najmä

lesy, biodiverzitu a ekosystémové služby;

Lesné požiare

40. požaduje integrovanú reakciu na lesné požiare s cieľom chrániť lesy EÚ pred zničením v dôsledku extrémnych klimatických javov; zdôrazňuje, že intenzita a frekvencia rozsiahlych požiarov sa celosvetovo zvyšuje; je znepokojený predpokladaným rozšírením oblastí náchylných na požiare a dlhšími obdobiami s vysokým rizikom požiarov vo väčšine európskych regiónov, najmä v prípade scenárov s vysokými emisiami; pripomína, že rozmanitá krajina s biologicky rozmanitými lesmi predstavuje väčšiu ochranu alebo prirodzenú bariéru proti rozsiahlym a nekontrolovateľným lesným požiarom;
41. zdôrazňuje, že obnova rozmanitých lesov a opätovné zalesňovanie by pomohli pri predchádzaní požiarom a obmedzení ich šírenia; zdôrazňuje potrebu väčšieho množstva zdrojov a rozvoja vedeckého riadenia požiarov a podpory budovania kapacít prostredníctvom poradenských služieb s cieľom riešiť účinky zmeny klímy v lesoch; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby lepšie podporovali a využívali integrovanú koncepciu požiarneho manažmentu, a konštatuje, že si to môže vyžadovať lepšiu regulačnú kapacitu v členských štátoch, posilnenie verejných služieb a cieleňú podporu a intenzívnejšiu spoluprácu v oblasti prevencie katastrof, pripravenosti a reakcie na ne;
42. je znepokojený rizikom tvorby pyrokumulonimbu z lesných požiarov a negatívnym vplyvom na stratosféru a ozónovú vrstvu; žiada preto, aby sa úmyselné požiare a vypaľovanie stromov v lesoch čo najviac obmedzili;
43. upozorňuje na zdravotné dôsledky prírodných požiarov a súvisiaceho znečistenia ovzdušia a vyjadruje znepokojenie nad predpoveďou Svetovej meteorologickej organizácie, podľa ktorej sa očakáva ich nárast, a to aj v prípade scenára nízkych emisií²⁶; konštatuje, že s otepľovaním planéty sa očakáva nárast prírodných požiarov a s nimi spojeného znečistenia ovzdušia, a to aj v prípade scenára nízkych emisií, a poznamenáva, že okrem vplyvu na ľudské zdravie to bude mať vplyv aj na ekosystémy, pretože látky znečisťujúce ovzdušie sa usadzujú z atmosféry na zemskom povrchu; poukazuje na to, že klimatická kríza má vplyv na biodiverzitu a zníženie odolnosti ekosystémov a následné dôsledky pre verejné zdravie, a preto trvá na dôležitosti prístupu „jedno zdravie“;
44. vyzýva členské štáty, aby zabezpečili trvalú ochranu našich lesov a chránili pôdu pred preklasifikovaním na nelesnú pôdu po lesnom požari, pretože to môže podporiť úmyselné požiare s cieľom využiť pôdu na iné účely, ktoré neboli pred požiarom povolené; vyzýva Výbor regiónov a útvary Komisie, aby zabezpečili spoluprácu s miestnymi orgánmi a preskúmali históriu reklasifikácie pozemkov po lesných požiaroch;

²⁶ Svetová meteorologická organizácia, „[WMO Air Quality and Climate Bulletin highlights impacts of wildfires](#)“ (Bulletin SMO o kvalite ovzdušia a klíme upozorňuje na dôsledky prírodných požiarov), 7. september 2022.

45. žiada, aby bola revidovaná smernica Rady 2003/96/ES o zdaňovaní energetických výrobkov a elektriny²⁷ s cieľom zahrnúť oslobodenie od vnútroštátnej dane zo spotreby energetických výrobkov pre hasičov počas výkonu ich služby;

Voda

46. vyzýva Komisiu, aby predložila komplexnú stratégiu EÚ v oblasti vodného hospodárstva vrátane zorganizovania európskej konferencie o vode spolu s členskými štátmi s cieľom urýchlene vypracovať usmernenia pre riadenie nadnárodných spoločných povodí riek, najmä v prípade niekoľkoročného sucha, a zabezpečiť vyvážené stanovenie priorít, pokiaľ ide o spôsoby využívania vody;
47. vyzýva Komisiu, aby koordinovala vypracovanie komplexných regionálnych alebo národných plánov od studní až po konečné využitie s cieľom riešiť problém úniku a presakovania vody v dôsledku nekvalitnej alebo nedostatočne udržiavanej infraštruktúry, a to aj na úrovni povodí, miest a poľnohospodárskych podnikov, a aby si na tento účel vymieňala osvedčené postupy;
48. vyzýva Komisiu, aby podporila zvýšené úsilie členských štátov o zintenzívnenie používania techník opätovného využitia vody, technológií a postupov zavlažovania šetriacich vodu, technológií zelených striech, inteligentných spíčov a toaliet v odvetví vodného hospodárstva vrátane zásobovania, kanalizácie a hospodárenia s dažďovou vodou, a to v rámci všetkých priemyselných, bytových a komerčných vodných cyklov a uplatnení; vyzýva na zmenu súčasných právnych predpisov s cieľom podporiť opätovné využívanie vody v priemyselných odvetviach, ktoré spotrebúvajú veľké množstvo vody, a to pri dodržaní najprísnejších kritérií kvality, ako aj v kanceláriách a domácnostiach opätovným využívaním úžitkovej vody; pripomína, že hospodárenie s vodou má kľúčový význam pre minimalizáciu negatívnych účinkov zmeny klímy, ochranu vody a potravinovej bezpečnosti, ako aj ochranu biodiverzity a podporu zdravej pôdy;
49. poukazuje na to, že energetický sektor je najväčším spotrebiteľom vody v Európe, keďže samotné odvetvie vodného hospodárstva spotrebúva veľké množstvo energie na odber, čerpanie, ohrev, chladenie, čistenie a odsolovanie vody; poukazuje na vplyv nízkej hladiny vôd na odvetvie energetiky a niektoré priemyselné odvetvia; zdôrazňuje, že zlepšenie účinnosti využívania vody môže mať priamy vplyv na zníženie spotreby energie a zmenu klímy;
50. zdôrazňuje potrebu zapojiť občanov do hospodárenia s vodou; nabáda členské štáty, aby prijali opatrenia na zabezpečenie prístupu k vode určenej pre zraniteľné a marginalizované skupiny v súlade so smernicou a aby prijali ďalšie opatrenia na zabezpečenie zásobovania vodou z vodovodu; pripomína povinnosti štátov zaistiť ľudské právo na pitnú vodu, najmä počas vln horúčav a období sucha, čo zahŕňa napríklad vytvorenie mechanizmu účasti vrátane uplatňovania slobodného,

²⁷ Smernica Rady 2003/96/ES z 27. októbra 2003 o reštrukturalizácii právneho rámca Spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2003, s. 51).

predchádzajúceho a informovaného súhlasu pre rozsiahlu energetickú infraštruktúru a ťažobný priemysel; zdôrazňuje význam systematického uznávania zvykových práv na pitnú vodu a poskytovania súdnych prostriedkov nápravy (prostredníctvom mechanizmu podávania sťažností) v prípadoch porušovania ľudských práv;

Medzinárodný a sociálny rozmer

51. zdôrazňuje, že v celej Európe žije mnoho ľudí v zastaraných a zanedbaných obydliach a v nevyhovujúcich životných podmienkach, čo ich robí zraniteľnejšími voči vplyvom extrémnych výkyvov počasia;
52. zdôrazňuje naliehavú potrebu zintenzívniť celosvetové opatrenia na zníženie emisií skleníkových plynov, ako aj na zvýšenie adaptačnej kapacity, posilnenie odolnosti a zníženie zraniteľnosti voči zmene klímy, ako sa zdôrazňuje v Glasgowskom klimatickom pakte prijatom v roku 2022; vyzýva EÚ, aby zohrávala aktívnu úlohu pri pokračovaní procesu definovania globálneho cieľa v oblasti adaptácie a pri zabezpečovaní plnenia cieľa v oblasti medzinárodného financovania opatrení na ochranu klímy vrátane zabezpečenia rovnováhy medzi financovaním zmierňovania a adaptácie; ďalej vyzýva EÚ, aby sa aktívne zapojila do sendaiského rámca pre znižovanie rizika katastrof a prijala konkrétne opatrenia na ochranu rozvojových prínosov pred rizikami prírodných katastrof;
53. pripomína, že zdravie a bezpečnosť pracovníkov je v kompetencii EÚ a že v súlade so smernicou 89/391/EHS²⁸ by mali byť pracovníci chránení pred akýmkoľvek rizikami vrátane vznikajúcich rizík; vyzýva Komisiu, aby dôkladne a urýchlene posúdila nové a vznikajúce riziká vyplývajúce zo zmeny klímy pre zdravie a bezpečnosť pri práci s cieľom lepšie chrániť pracovníkov pred vystavením vyšším teplotám, prirodzenému ultrafialovému žiareniu a iným súvisiacim a bezpečnostným rizikám, najmä v odvetviach stavebníctva, poľnohospodárstva a verejných služieb; poukazuje na to, že rodovo diferencované úlohy tiež spôsobujú rozdielnu zraniteľnosť žien a mužov voči účinkom zmeny klímy a že dôsledky zmeny klímy ešte zhoršujú rodové nerovnosti;
54. pripomína, že je potrebné, aby členské štáty v súlade so strategickým rámcom EÚ v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci na obdobie 2021 – 2027 pracovali na dosiahnutí prístupu „Vision Zero“, ktorý sa týka úmrtí súvisiacich s prácou; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci všetkých pracovníkov záchranných zložiek vrátane hasičov, ktorí sú pri svojej práci vystavení najmä karcinogénom; zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa do národných stratégií členských štátov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zahrnuli pravidelné školenia o bezpečnosti a riadení rizík pre záchranárov, ako aj poskytovanie vhodných ochranných prostriedkov a materiálov; vyzýva Komisiu, aby dohliadala na vykonávanie týchto opatrení;

²⁸ Smernica Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (Ú. v. ES L 183, 29.6.1989, s. 1).

55. vyjadruje hlbokú sústrasť obyvateľom Pakistanu, ktorí trpia smrteľnými dôsledkami klimatickej krízy, a uznáva, že príspevok Pakistanu ku klimatickej kríze je veľmi malý; konštatuje, že EÚ vyčlenila prvých 1,8 milióna EUR na humanitárnu pomoc obetiam povodní, ale uznáva, že táto suma nezodpovedá náležitému riešeniu potrieb postihnutých ľudí a komún;
56. zdôrazňuje, že je dôležité pokročiť v úplnom vykonávaní Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj; víta vyhlásenie ministrov prijaté v lete tohto roku na politickom fóre na vysokej úrovni o trvalo udržateľnom rozvoji, v ktorom sa konštatuje, že sucho a povodne sú výzvami globálneho rozmeru, ktoré najviac pociťujú rozvojové krajiny, ako aj ľudia v zraniteľných situáciách, najmä pôvodné obyvateľstvo a miestne komunity; pripomína rozvinutým krajinám, že je potrebné prejavit' solidaritu s rozvojovými krajinami, najmä s najzraniteľnejšími krajinami;
57. pripomína, že roky 2021 – 2030 sú Dekádou OSN pre obnovu ekosystému a očakáva, že obnova prírody bude charakteristickým znakom tohto desaťročia v EÚ; vyzýva všetky zmluvné strany Dohovoru o biologickej diverzite, aby na svojom území urýchlene zaviedli opatrenia na obnovu prírody;
58. poznamenáva, že krajiny na celom svete boli tiež zasiahnuté vážnymi a rekordnými suchami vrátane rekordného sucha v Číne; vyzýva na užšiu spoluprácu s medzinárodnými partnermi v otázke sucha, prírodných požiarov a ďalších vplyvov zmeny klímy; vyzýva EÚ, aby sa usilovala o posilnenie dialógu v týchto oblastiach, a to aj na konferencii COP27, s cieľom vymieňať si poznatky a vzájomne zlepšiť riadenie sucha;
59. kladie dôraz na to, že systémy včasného varovania sú rozhodujúce pre účinnú adaptáciu, najmä v súvislosti s prírodnými požiarimi a povodňami, ale vo veľkej časti sveta nie sú dostupné; podporuje iniciatívu Svetovej meteorologickej organizácie týkajúcu sa služieb včasného varovania a dúfa, že sa bude rýchlo realizovať, aby sa čo najskôr zachránilo čo najviac životov pred dôsledkami klimatickej krízy; nabáda členské štáty, aby si vymieňali technológie systémov včasného varovania;
60. zdôrazňuje, že sucho v Africkom rohu vystavilo podľa OSN 22 miliónov ľudí riziku hladu; konštatuje, že problémy s prístupom k potravinám a s hladom v krajinách mimo EÚ sa zhoršujú v dôsledku klimatickej krízy, ako aj geopolitických síl; vyzýva EÚ, aby uprednostňovala súdržné politiky potravinovej a výživovej bezpečnosti založené na ľudských právach; poukazuje na to, ako klimatická kríza zhoršuje humanitárne krízy na celom svete, najmä v Afganistane, kde sucho prispieva k tomu, že 20 miliónov Afgancov nemá dostatok potravín;
61. zdôrazňuje, že EÚ musí byť pripravená na vysídľovanie spôsobené klímou, a pripúšťa, že treba prijať primerané opatrenia na ochranu ľudských práv obyvateľov ohrozených dôsledkami zmeny klímy; domnieva sa, že takéto vysídľovanie by sa malo riešiť na medzinárodnej úrovni; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby tak na medzinárodných fórach, ako aj v rámci vonkajšej činnosti EÚ spolupracovali na vývoji medzinárodného rámca na riešenie vysídľovania a migrácie spôsobených klímou; nabáda Komisiu

a členské štáty, aby spolupracovali na podpore ľudí, ktorí boli vysídlení v dôsledku zmeny klímy a ktorí už nemôžu žiť v mieste svojho bydliska; zdôrazňuje, že Výbor OSN pre ľudské práva rozhodol, že štáty musia pri posudzovaní deportácie žiadateľov o azyl zohľadniť vplyvy klimatickej krízy v krajine pôvodu na ľudské práva;

62. vyzýva na zvýšenie investícií do vzdelávania a zvyšovania povedomia európskych občanov o prírodných katastrofách; žiada, aby sa Medzinárodný deň prevencie katastrof podporil viditeľnými iniciatívami EÚ;

o

o o

63. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.